

Parlementslid Anne Dedry

Meer daadkracht nodig om mantelzorgers te ondersteunen

TEKST Frederika Hostens // FOTO'S Evy Raes

“De vrijwillige zorg die wordt opgenomen voor een gezinslid, familielid, kennis, vriend... en vaak jarenlang op een intense manier wordt volgehouden, is goud waard. Het is het warmte-element van wat we ‘samen-leven’ noemen”, stelt Anne Dedry in haar boek ‘Zorg zonder naam’. Maar zorgen we met z’n allen wel goed genoeg voor de naar schatting 600 000 mantelzorgers in Vlaanderen die samen dat warmte-element vormen?

“Ik zit met een dubbele schouderbreuk die heel langzaam geneest maar mijn hersens en tong zijn nog helemaal intact”, antwoordt Anne Dedry (61) op onze vraag voor een interview. Passie wordt de groene draad door een gesprek dat de allures aanneemt van een snelstromende bergrivier waarvan de energie afspat. Passie voor de zorgsector waarin ze jarenlang professioneel actief was en waarvoor ze zich nog altijd inzet, passie voor het welzijn van zorgvragers, zorgverleners en mantelzorgers, passie voor vrijwilligerswerk, passie voor de politiek en ... passie voor haar gezin.

Ingeburgerd begrip

Hoe heb je mantelzorg en de ondersteuning van mantelzorgers de voorbije jaren zien evolueren?

Anne Dedry: “Ik neem als referentiejaar 2001, het jaar waarin

Ann Dedry: “Mantelzorgers kunnen het maar volhouden als ze af en toe de pauzeknop kunnen indrukken.”

ik naar aanleiding van de opstart van de Vlaamse Zorgverzekering voor het eerst onderzoek heb gedaan naar het profiel van de Vlaamse mantelzorger. Op de voorstelling van die studie vroeg ik aan toenmalig Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen Mieke Vogels: ‘Waarom geen Dag van de Mantelzorger in het leven roepen?’ Op 23 juni 2001 was de eerste nationale Dag van de Mantelzor-

ger een feit. Een datum met een sterke symbolische waarde want mantelzorgers zijn de klok rond in de weer. Het is dus niet meer dan terecht dat hun ‘feestdag’ op een van de langste dagen van het jaar valt.”

We zijn nu bijna zeventien jaar verder. Is onze samenleving nu mantelzorgvriendelijker dan in 2001?
“Op vlak van bewustwording zijn

er grote stappen vooruit gezet. Mantelzorg is een ingeburgerd begrip geworden en er bestaan veel mooie initiatieven om mantelzorgers te ondersteunen. Alleen volgt het beleid nog niet. Of toch niet met daden. Ik hoor en lees geregeld voorstellen die weergeven wat mantelzorgers vragen. Het thema leeft op nieuwjaarsrecepties, in beleidsplannen en -akkoorden, in ballonnetjes die politici oplaten ... Ik ben daar uiteraard blij mee, maar ik vind woorden niet genoeg. Waar blijven de daden?”

Aan welke acties denk je zoal?

“Volgens mij is er één doelstelling waar alle beleidsniveaus – federaal, Vlaams, lokaal – gezamenlijk kunnen op inzetten: van de mantelzorger een volwaardige zorgpartner maken. Federaal kan dat bijvoorbeeld door maatregelen te nemen rond de pensioenrechten van mantelzorgers. Vlaams, door mantelzorg meer aandacht te geven in de opleidingen van zorgverleners – bijvoorbeeld huisartsen en verpleegkundigen – en door de zes erkende mantelzorgorganisaties – waaronder Samana – beter te ondersteunen. Lokaal, door bijvoorbeeld een mantelzorgloket op te richten waar alle info rond mantelzorg gecentraliseerd is. Nu ben je afhankelijk van je huisarts of de maatschappelijk werker van je ziekenfonds of thuiszorgorganisatie om je weg te vinden in de doolhof van premies en andere initiatieven.”

Zijn er nog andere acties die volgens jou een plaats bovenaan de prioriteitenlijst verdienen?

“De organisatie van de respijtzorg (adempauzezorg, red.) zie ik als een van de meest urgente. Mantelzorgers kunnen het maar volhouden als ze af en toe de pauzeknop kunnen indrukken. Alle beleidsniveaus beschikken over hefboomen om dat mee mogelijk te maken. Waarop wacht de federale overheid om de mogelijkheden voor kortverblijf uit te breiden? Waarop wacht de Vlaamse overheid om extra dagverzorgingscentra te erkennen? Waarop wachten de gemeenten om bijkomende lokale dienstencentra op te richten?”

Zorgpuzzel

Hoe kunnen professionele zorgverleners mantelzorgers (beter) ondersteunen?

“Het grootste pijnpunt is volgens mij dat in onze zorgcultuur een zorgrelatie nog te vaak als een een-op-eenrelatie wordt gezien, als een relatie tussen een zorgvrager en een zorgverstrekker. Veel zorgverstrekkers houden geen of te weinig rekening

'Bio

- Geboren in 1956.
- Als gezinssociologe ruim 35 jaar met hart en ziel actief in diverse socialprofitorganisaties.
- Adjunct-kabinetschef van 1999 tot 2003 voor toenmalig minister van Volksgezondheid, Leefmilieu en Consumentenzaken Magda Aelvoet.
- Federaal parlementslid voor Groen sinds 2014. In het parlement volgt ze o.a. de thema's volksgezondheid en sociale zaken op.
- Vrijwilligster bij o.a. Oikonde Leuven, inloopteam De Mobil in Leuven, een vluchthuis voor mishandelde vrouwen, een moeder-kindproject in Rwanda en een weeshuis in Oeganda.
- Auteur van o.a. 'Zorg zonder naam. Mantelzorgwijzer' (Lannoo, 2016) en 'Mantelzorg met kleur'.
- Mama van Eva (36), Wouter (35) en Parel (26).
- Oma (mammie) van Milo (8) en Oona (6).

met het feit dat er meestal nog een derde 'partner' is: de mantelzorger of een groep mantelzorgers. Waarom maken we er geen driehoek van met een

volwaardige plaats voor de zorgvrager, de zorgverstreker én de mantelzorgverer?”

Hoe zie je die driehoek in de praktijk werken?

“Mantelzorgers hebben een schat aan informatie over de reële toestand van de zorgvrager. Het lijkt me dus niet meer dan logisch om bij een intakegesprek dat als doel heeft de zorgnood van iemand in te schatten, zeker ook de mantelzorgverer(s) te betrekken. Mensen lopen niet graag met hun miserie te koop, ze hebben de neiging te zeggen dat ze zich nog alleen kunnen wassen en aankleden terwijl ze dat eigenlijk niet meer kunnen. Betrek de mantelzorgverer(s) ook bij het opmaken van de planning wie wanneer welke zorg of hulp komt bieden. Als de professionele zorgverlener en de mantelzorgverer samen de zorgpuzzel in elkaar schuiven, verhoogt de kans dat de mantelzorgverer het volhoudt en verkleint de kans dat hij of zij uitvalt.”

Sommige mantelzorgverers pleiten ervoor om zelf ook ‘ingeschaald’ te worden.

Terecht?

“Zeker en vast. Als je wil dat de mantelzorgverer het lang volhoudt,

dan moet je hem of haar heel goed ondersteunen. Voorwaarde om dat te kunnen doen, is een goed beeld hebben van wat die mantelzorgverer aankan. Als zorgverlener kan je hem of haar dan ook beter helpen om het evenwicht tussen de draagkracht en de draaglast te bewaken. Het

is ook ontzettend belangrijk dat de professionele zorgverlener heel goed weten naar welke zorginitiatieven ze zorgvrager kunnen toeleiden om mantelzorgverer – al dan niet tijdelijk – te ontlasten. Ook op het vlak van emotionele ondersteuning kunnen professionele zorgverlener een heel betekenisvolle rol opnemen. Een pluim is een blijk van waardering en geeft de mantelzorgverer energie.”

Zorg delen

Kunnen mantelzorgverers ook zichzelf beter ondersteunen?

“Ik heb het voorbije jaar meer dan dertig lezingen over mantelzorg gegeven. Elke keer barst er minstens één iemand in tranen uit als ik het thema zelfzorg aansnijdt. Het zijn mensen die alles geven maar eigenlijk helemaal ‘op’ zijn. Ze doen al wat ze kunnen om goed voor de ander te zorgen maar vergeten intussen goed voor zichzelf te zorgen. ‘Zelfzorg’ is voor iedereen verschillend. Het komt erop neer uit te zoeken wat jou nieuwe energie geeft. Voor de ene persoon kan dat een lange wandeling zijn terwijl de persoon met een zorgnood naar de dagopvang gaat. Voor de andere kan het een vakantie in een zorghotel zijn samen met de persoon die zorg nodig heeft. Een belangrijke hefboom is de zorg delen met an-

deren. Dat kunnen zowel andere familieleden en/of vrienden van de zorgbehoevende persoon zijn als professionele zorgverlener.”

Wachten mantelzorgverers soms niet te lang om professionele hulp in te schakelen?

“Inderdaad. We zien dat nog sterker bij mensen met een migratieachtergrond. Velen vinden hun weg niet naar de professionele zorg of denken dat ze dat niet kunnen betalen. Het is de taak van het beleid om die drempels te helpen wegwerken of op zijn minst te verlagen. Een divers personeelsbeleid is daarbij een van de vele mogelijke middelen.”

Wat kunnen mantelzorgorganisaties volgens jou beter doen?

“Harder aan de oren van het beleid trekken! Als het van mij afhangt, mag er af en toe wat harder op tafel geklopt worden. Zoals ik in het begin van dit interview al zei: het is hoog tijd om al die mooie woorden om te zetten in de daden.” ●●

Uitnodiging

Studiedag ‘Mantelzorg heeft geen kleur’

Vrijdag 20 april van 9.30 uur tot 13.30 uur

Inschrijven en meer info: www.annededry.be

